

Truslen fra russisk påvirkning mod det kommende folketingsvalg

Ruslands invasion af Ukraine har ført til, at forholdet mellem Rusland og Vesten, også Danmark, er blevet kraftigt forværret. Et samlet Vesten har reageret ved blandt andet at indføre omfattende sanktioner mod og suspendere samarbejdet med Rusland på en lang række områder.

Det har umiddelbart svækket Ruslands muligheder for at gennemføre en del af de former for påvirkning, som landet ellers har benyttet sig af i de seneste år. Det skyldes især de vestlige myndigheder og efterretningstjenesters offensive indsats mod Ruslands digitale påvirkningsaktiviteter, f.eks. ved at forbyde de russiske statskontrollerede medier RT og Sputnik i Vesten.

Det betyder dog ikke, at Rusland har indstillet sine forsøg på at påvirke europæiske befolkninger. Tværtimod. Rusland fortsætter med at forsøge at splitte vestlige lande og befolkninger i Europa, særligt i store europæiske lande, hvilket fortsat er et højt prioriteret mål for Rusland.

Rusland har fortsat kapaciteten til at forsøge at påvirke det kommende danske folketingsvalg, også med kort varsel. En omfattende påvirkningskampagne kræver dog tid og betydelige ressourcer. I lyset af det politiske og økonomiske pres, der i øjeblikket er på Rusland, er det mindre sandsynligt, at Rusland vil prioritere at gennemføre en forberedt, koordineret påvirkningskampagne mod netop det danske folketingsvalg. Denne vurdering tager også højde for de forstærkede spændinger i Østersøen i lyset af lækagerne på Nordstream 1 og 2.

Det er dog muligt, at Rusland vil gennemføre en mindre påvirkningsoperation, hvis der op til folketingsvalget opstår en mulighed for med begrænsede midler at skabe splittelse i den danske befolkning og blandt danske beslutningstagere.

Det kan f.eks. være, hvis der under valgkampen bliver rejst emner, som Rusland kan anvende til at udstille eller øge uenighed i den danske befolkning, og at der er mulighed for at opnå effekt med en relativt lille indsats. Den spændte situation i Østersøen kan i denne forbindelse have øget Ruslands interesse og fokus på Danmark.

Hvis Danmark bliver ramt af russiske påvirkningsaktiviteter i forbindelse med folketingsvalget, er det sandsynligt, at det i givet fald vil være en del af en bredere russisk påvirkningskampagne, der har til formål at udstille og forstærke splittelse og polarisering i europæiske lande. Det kan f.eks. være ved at udbrede fordrejede eller falske historier om emner såsom immigration, energiforsyning og inflation. Det kan også være ved at støtte forskellige politiske eller sociale bevægelser, som arbejder for at reducere EU's eller NATO's indflydelse, eller som forsøger at presse regeringer til at stoppe våbenleverancer til Ukraine.

Hvad er påvirkning?

Når vi taler om påvirkning mod Danmark, handler det om statslige aktørers åbne eller skjulte aktiviteter, der skal påvirke den almene meningsdannelse, politiske beslutningsprocesser eller omverdenens syn på Danmark for at fremme egne interesser.

Russiske påvirkningskampagner

Påvirkningskampagner udnytter som regel eksisterende skillelinjer i befolkningen, som giver mulighed for at skabe konflikt og polarisering. Det kan foregå ved at sprede fordrejet information eller desinformation om f.eks. Covid-19-vacciner eller øge frygten for de afledte konsekvenser af sanktionerne mod Rusland blandt de europæiske befolkninger. Aktiviteterne kan være målrettet konkrete begivenheder, såsom valg handlinger, men foregår i lige så høj grad i det daglige.

I forsøget på at manipulere den offentlige meningsdannelse i udlandet gør Rusland brug af en række forskellige påvirkningskanaler og metoder. Det sker således både via platforme på internettet og gennem påvirkningsaktører, der skaber personlige netværk i udlandet.

Blandt påvirkningsmetoderne tæller bl.a. dem, der kaldes "kunstgræs", "forstærkere" og cyberangreb, herunder "hack og læk". Metoderne er beskrevet i boksen nedenfor.

Påvirkningsmetoder

Kunstgræs: Begrebet kunstgræs dækker over brugen af falske profiler på sociale medier til at promovere særlige budskaber. Profilerne er fabrikerede og fremstår ofte som vestlige borgere, der støtter bestemte mærkesager til gavn for bestemte lande. De falske profiler indgår ofte som led i operationer, der også inkluderer nyhedsmedier og officielle kanaler.

Forstærkere: Statslige aktører bruger vestlige borgere som forstærkere for deres budskaber, bl.a. ved at tilbyde penge eller andre ydelser for at sprede budskaber online, herunder desinformation. Det kan f.eks. ske ved, at russiske aktører benytter falske PR-firmaer til at tilbyde bloggere, influencere og andre offentlige meningsdannere betaling for at promovere budskaber.

Cyberangreb: Forsøg på påvirkning ved hjælp af cyberangreb kan ske gennem defacement-angreb eller DDoS-angreb f.eks. mod danske myndigheders hjemmesider eller hack og læk af følsomme informationer fra danske politiske organisationer eller myndigheder. Sådanne angreb kan ske under dække af at være cyberaktivisme.